

**แนวทางการฟื้นฟูและการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรปูม้า
อย่างยั่งยืน โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม บริเวณอ่าวละแม จังหวัดชุมพร**

**REHABILITATION AND EXPLOITATION MANAGEMENT OF THE BLUE
SWIMMING CRAB RESOURCE BY THE COMMUNITY
PARTICIPATION AT LAMAE BAY CHUMPHON PROVINCE.**

วีรชัย เพชรสุทธิ ศิริชัย อุ่นศรีสง ชลดรงค์ ทองสง อำนาจ รักษาพล

**WEERACHAI PHETSUT
CHONDARONG TONGSONG**

**SIRICHAH UNSRISONG
AMNAT RAKSAPHON**

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

อ.ละแม จ.ชุมพร

บทคัดย่อ

แนวทางการฟื้นฟูและการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรปูม้าอย่างยั่งยืน โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม บริเวณอ่าวละแม จังหวัดชุมพร เป็นการศึกษาทางด้านชีววิทยา การทำประมงปูม้า และสถานะเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งทัศนคติของชาวประมงที่มีต่อการจัดการทรัพยากรปูม้า ดำเนินการเก็บข้อมูลปริมาณการจับ ชั่งน้ำหนัก วัดขนาดของปูม้า รวมทั้งสัมภาษณ์ชาวประมง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2551 ถึงเดือนตุลาคม 2553 เป็นระยะเวลา 2 ปี ผลการศึกษา พบว่าอัตราส่วนระหว่างปูม้า เพศผู้และเพศเมีย เท่ากับ 1.000 : 1.048 ปูม้าเพศเมียแรกเริ่มสมบรูณ์เพศ มีความกว้างของกระดอง 8.45 เซนติเมตร ในเดือนกรกฎาคม มีค่าเฉลี่ยดัชนีความสมบรูณ์เพศสูงที่สุด 3.06 ± 2.76 เปอร์เซ็นต์ มีความคอกไข่ 272,000 - 1,335,500 ฟอง ปูม้าในอ่าวละแม มีการวางไข่ตลอดทั้งปี โดยมีความชุกชุมสูง 2 ช่วง คือระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม และเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม

ชาวประมงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 30 – 50 ปี นับถือศาสนาพุทธ การศึกษาระดับประถมศึกษา แรงงานในการทำประมงเป็นสมาชิกในครัวเรือน มีงานรับจ้างเป็นอาชีพเสริมรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ต้องกู้เงินจากแพริชชีอูม่าและกองทุนหมู่บ้าน เพื่อการทำประมง และใช้จ่ายภายในครัวเรือน มีหนี้สินตั้งแต่ 4,500 – 500,000 บาท เครื่องมือประมงที่ใช้ คือ ลอบปูแบบพับ และอวนจมนปูในการจับปูม้า มีอัตราการจับเฉลี่ย 38.50 ± 4.35 กรัมต่อลอบ และ 360 กรัมต่อ/อวน 100 เมตร ส่วนใหญ่เป็นปูม้าขนาดเล็กมีความกว้างของกระดอง เฉลี่ย 10.45 ± 1.25 เซนติเมตร น้ำหนัก 54 ± 2.45 กรัม

ชาวประมงมีความรู้เกี่ยวกับปูม้าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งมาจากการสังเกต การทำประมง การถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น และการสนทนาในหมู่ชาวประมง สำหรับการรับรู้ข่าวสารด้านการประมง กฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ส่วนใหญ่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ตลอดจนโทรทัศน์ และวิทยุ สำหรับการจัดการทรัพยากรปูม้า ชาวประมงส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดตั้งกลุ่มชาวประมงขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร โดยวิธีการที่ชาวประมงปฏิบัติร่วมกัน คือ การกำหนดเขตเพื่อการอนุรักษ์ปูม้า ด้วยการกำหนดเขตห้ามทำการประมงด้วยเครื่องมือทุกชนิด ในระยะ 500 – 1,000 เมตร ห่างจากชายฝั่ง

ผลการติดตามการดำเนินงาน สรุปได้ว่า พบปูม้าในระยะต่างๆ บริเวณชายฝั่งเป็นจำนวนมาก ชาวประมงพอใจกับแนวทางการปฏิบัติที่ได้จากการระดมความคิดร่วมกัน และยินดีที่จะดำเนินการต่อไป โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐในการร่วมกันออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรปูม้า เพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบ และยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

ABSTRACT

Rehabilitation and exploitation management of the blue swimming crab resource by the community participation at lamae bay chumphon province. To study biology, the crab fisheries, socio-economic and the attitude of the fishermen on the management of crab resources. The data consisted of catches, weight and size of the crabs. Including interviews with fishermen, during October 2008 to October 2010. The ratio between male and female crabs were 1.000: 1.048. The females size at first sexual maturity of carapace width 8.45 cm. and high gonadosomatic Index in July 3.06 ± 2.76 percent. The fecundity of 272,000-1,335,500 eggs. There were berried female all year round peaking during March to May and September to December.

The fishermen, mostly males aged 30-50 years, assumes the Buddhists. Primary education. Workers in the fishery as a member of the household. A secondary profession is general laborers. Income is not enough for spending and need to borrow money from crabs market business and the village fund. To fishing. And household spending. Debt 4500 - 500,000 baht, Fishing gear is collapsible crab trap and bottom gill net for catch crabs. The average catch rate of 38.50 ± 4.35 gram per trap and 360 gram per 100 meters, mostly small crabs with an average carapace width of 10.45 ± 1.25 cm, weight 54 ± 2.45 grams.

Fishermen have knowledgeable in the good criteria. Which comes from the observation, fishing and transmission from generation to generation. And discussion among the fishermen. The information of the fisheries, rules and regulations most of them come from the government officials, headmen, community leaders, television and radio. Resource management for the crabs. Most fishermen agree with the formation of a group of fishermen for manage the utilization of resources. By the way, fishermen, common practice is to define the zone to the conservation of the crab. By defining the prohibited fishing equipment of all kinds in 500-1000 meters away from the coast.

The tracking operation is concluded that found the various stages of crabs on the coastal areas are numerous. The fishermen are happy with the performance of brainstorming together and are willing to proceed. The cooperation of government agencies to jointly issue regulations concerning the conservation of natural resources or information to the general public for common practices together.